

УДК 334.72

Ірина Черевань

Iryna Cherevan

**СТРУКТУРНО-ДІАГНОСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ТА ПАРАМЕТРИЧНА ОЦІНКА ЛІЗИНГУ****STRUCTURAL AND DIAGNOSTIC CHARACTERISTIC
AND PARAMETRIC EVALUATION OF LEASING**

У статті розкрито структурно-діагностичну характеристику та параметричну оцінку лізингу. Зроблено детальний аналіз ситуації в лізинговій діяльності, який дозволив визначити фактори підйому лізингу в Україні.

Ключові слова: виробничі потужності, інтенсивність, інвестиції, дефіцит, бартер, ліквідні гроші.

Вступ. Розвиток орендних відносин характеризується значним історичним періодом. Так, у Росії оренда землі почала застосовуватися з початку XIX століття в індивідуальній та колективній (общинній) формах.

У радянський період доля орендної форми ведення господарства також була непростюю. Декретом про землю 1917 року було заборонено продавати, купувати та здавати землю в оренду. Вся вона безоплатно вилучалася у власників і поверталася у всенародне надбання.

У 1921 році радянським урядом орендні відносини були відновлені. У той час вони вважалися складовим компонентом нової економічної політики (НЕП). Орендодавцями виступали Ради народного господарства, а орендарями – підприємства, кооперативи та приватні особи. Передача в оренду майна здійснювалася на конкурсній основі тим претендентам, які брали на себе більш високі зобов'язання з виробництва продукції.

Відновлення орендної форми ведення господарства дозволило збільшити в країні виробничі та сировинні ресурси і знизити ціни на продукцію сільського господарства. Однак у лютому 1930 року трудова оренда селянських земель у районах суцільної колективізації була скасована. І тільки більш ніж через півстоліття – у 1988 році – орендні відносини були знову відновлені. Разом із землею об'єктами оренди могли бути будинки, устаткування та машини. В 1990 році було створено чотири лізингові компанії, а в наступному році – французько-німецька лізингова компанія. Кількість лізингових компаній у Росії збільшувалася з кожним роком, однак за кількістю та обсягом лізингових операцій Росія істотно відставала від західних країн у масштабі та темпах їх розвитку.

Радянська піввікова перерва в розвитку орендних відносин позначилася й на економіці України. Обсяг лізингу в 1997 році становив лише 2,5 % обсягу інвестицій. Тільки 11 % обстежених у Донецьку підприємств якоюсь мірою виступали або як лізингодавець, або лізингоодержувач. Якщо у країнах з високорозвиненою економікою лізинг становив 30–35 % інвестицій в основні засоби виробництва, то в Україні – тільки 1,5 %. Частка лізингу машин і устаткування в загальній сумі капітальних вкладень у 90-і роки становила в Англії, Франції, Іспанії та Швеції в межах 12–17 %, в Італії та Нідерландах – 12–14 %, в Австралії, Данії, Норвегії та Японії – 6–10 %, у США – 25–30 %.

Частка обсягів лізингових операцій у ВВП в країнах колишнього соціалістичного табору в середині 90-х років становила: у Румунії – 3,2 %, у Словаччині – 4,2 %, у Чехії – 4,4 %, в Угорщині – 4,7 %, в Естонії – 5,15 %. В Україні значення цього показника у той же період становило не більше 1 %.

До 1997 року в Україні поняття лізингу як реальної економічної категорії майнового найму ще не існувало. В 1997 році був прийнятий Закон України «Про лізинг», де було сформульовано принципи роботи в рамках лізингової діяльності. Трохи пізніше, в 2003 році, був прийнятий другий законодавчий акт – Закон України «Про фінансовий лізинг» [1].

Аналіз досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток структури діагностичної характеристики та параметричні оцінки лізингової діяльності зробили Л. Л. Бекренев, В. В. Леонт'єв, А. Г. Гранберг, А. А. Лобанова, А. В. Чугунова, К. П. Янковський, І. Ф. Мухарь, Н. О. Соложенцев, А. В. Мертенє, І. Шумпетер.

Виклад основного матеріалу. До кінця 90-х років XX ст. в Україні вже склався комплекс соціально-економічних, організаційних і технічних передумов для розвитку лізингової форми ведення господарства при наявності досить великого резерву для активної лізингової діяльності. Рівень зносу ос-

новних засобів виробництва в цілому в економіці становив приблизно 50 %, а в галузях промисловості, будівництва, сільського господарства і транспорту – не менше 60 %. Згідно з даними офіційної статистики обсяг інвестицій для відновлення основних засобів виробництва в Україні становив тоді 170 млрд. доларів. За експертними ж оцінками, цей показник був на рівні 300 млрд. доларів.

Найбільший попит серед предметів лізингу мали транспорт, сільськогосподарська техніка, будівельне та поліграфічне устаткування.

Становленню лізингу в Україні сприяло:

- 1) підвищення рейтингу майнового найму – порівняно з одноразовою купівлею майна;
- 2) широкий набір послуг, які лізингова компанія надає орендареві;
- 3) прискорений розвиток фінансового ринку;
- 4) включення лізингу в сферу конкуруючих між собою засобів інвестицій;
- 5) поліпшений доступ до кредитних ресурсів, тому що основним джерелом фінансування лізингових операцій є банківські кредити (приблизно 40 %), а потім уже власні кошти лізингових компаній (до 20 %), комерційні кредити постачальників (4 %) та інші джерела фінансових коштів;
- 6) зацікавленість іноземних банків, які приходять на український ринок;
- 7) накопичений досвід першопрохідників лізингової діяльності;
- 8) зростання поінформованості про лізинг серед широкої громадськості та державних службовців різного рангу.

Як відомо, головне призначення лізингу – це забезпечення придбання лізингоодержувачем необхідних йому коштів для освоєння випуску конкурентоспроможної продукції. Що ж стосується головної ролі в лізинговій діяльності, то вона належить лізингодавцеві, від активності якого багато в чому залежать успіх функціонування лізингу і його розвиток.

В останні роки приділяється значна увага проблемі відновлення основних засобів виробництва та їхній модернізації із застосуванням сучасного устаткування і технологій [2–4]. Незважаючи на те, що модернізація підприємств завжди була невід'ємним елементом розвитку промислового виробництва, ні господарський механізм, який існував у СРСР, ні сучасна система управління підприємствами достатньою мірою не забезпечували необхідних темпів, рівня та масштабів модернізації діючого виробничого апарату [5].

Проблема зносу та вилучення основних засобів виробництва мала місце ще в 70-х і 80-х роках, однак у період проведення економічних перетворень ця проблема набула критичного характеру. Для порівняння, у західних країнах середній термін служби устаткування не перевищує 10 років. В Україні ж частка устаткування строком експлуатації до 10 років становить менше, ніж 15 % [6]. Такий стан з віковою структурою основних засобів виробництва характерний не тільки для промисловості в цілому, але також і для інших важливих галузей економіки, зокрема сільського господарства, будівництва і транспорту.

Нині основні засоби виробництва здебільшого мірою є морально зношеними, це викликано виробництвом устаткування з вищими експлуатаційними якостями: продуктивністю, економічністю, екологічністю й безпекою. Поява кращих видів машин та устаткування в більшості випадків робить економічно доцільною заміну старих основних засобів виробництва ще до досягнення ними фізичного зношування. Несвоєчасна заміна морально застарілих основних засобів виробництва призводить до того, що на них виробляється продукція з високими витратами та гіршою якістю порівняно з продукцією, виробленою з використанням новіших машин і устаткування. Таким чином, не реалізується основний принцип конкуренції – мінімізація витрат на виробництво одиниці продукції.

Оскільки створений за попередні десятиліття виробничий потенціал був орієнтований на виробництво продукції в умовах закритої економіки, до цього часу існує проблема якісної зміни технологічного рівня виробництва для підвищення його ефективності [5]. Аналіз використання виробничих потужностей показує, що значна частина устаткування через фізичне й моральне зношення не може бути задіяна у виробництві конкурентоспроможної продукції. Через це завантаження виробничих потужностей досить істотно диференціюється. У сировинних галузях, які характеризуються низькою часткою доданої вартості, завантаження устаткування значно вище, ніж в обробних галузях. Навіть у межах однієї галузі, але в різних виробництвах інтенсивність використання устаткування є неоднаковою.

Одним із ключових факторів, який впливає на становище і динаміку економіки, є інвестиції. На сьогоднішній день інвестиції в основні засоби виробництва (капітальні вкладення) є ключовим чинником економічної стабілізації та стійкого економічного зростання [4, 7].

Динаміка таких макроекономічних показників України, як інвестиції в основний капітал, обсяги промислового виробництва та приріст валового внутрішнього продукту (ВВП) показує тісний взаємозв'язок між інвестиціями та економічним зростанням. В українській економіці існує практично пряма залежність «промислове виробництво – економічне зростання – інвестиції».

Антиінфляційна політика, яка проводилася в ході реформ і спрямована на обмеження грошової маси в обігу, також вплинула на економічне становище промислових підприємств. Дефіцит реальної грошової маси в обігу закономірно призвів до заміщення функцій національної валюти цілою системою сурогатних платіжних засобів та боргових зобов'язань. По суті, в країні сформувалася особлива система платіжних розрахунків, в основу якої лягли квазігрошові інструменти, які за своєю суттю не могли бути еквівалентом довгострокових фінансових ресурсів. Система сурогатних платіжних засобів проіснувала досить довго і мала сталий характер, що можна пояснити реалізацією ефекту Т. Грехема: «... хороші (ліквідні) гроші завжди витісняються з легального господарського обороту «поганими» (бартер, борги та інші, які погано піддаються обліку й оподаткуванню), тобто тими, вартість яких у масштабі «хороших» грошей падає, що й змушує економічних агентів використовувати в умовах неплатежів інші квазігрошові інструменти» [8]. Відсутність необхідної маси повноцінних грошей різко звужувала сфери взаємодії фінансового й реального секторів та була перешкодою для формування їхніх нормальних взаємовідносин та розвитку лізингової діяльності.

Безпрецедентний спад виробництва і відсутність та руйнування відтворювального контуру підприємств, відсутність можливостей для їхнього самофінансування сформували підвищену зацікавленість до наявності зовнішніх джерел фінансування, які через інерційність промислового сектора мали бути досить стійкими й довгостроковими. Основним джерелом довгострокових фінансових ресурсів для реального сектора повинен був стати фінансовий сектор економіки, який бурхливо розвивається.

Із введенням у фінансовий обіг державних короткострокових облігацій (далі: ГКО), які мали явно завищену прибутковість, зрушення у бік непропорційного розвитку фінансового сектора підсилювались, що зумовило природне зменшення обсягу коштів, які спрямовуються кредитними організаціями в реальний сектор економіки, що гальмують впровадження лізингу.

Недосконале законодавство та надмірний податковий тягар підприємств також виявилися факторами, які перешкоджають інвестиціям, сприяючи зростанню масштабного тіньового сектора. Наявність «тіньового сектора» деформувала процес нормального обігу промислового та фінансового капіталу і в результаті блокувала трансформацію доходів «тіньового сектора» у легальні капіталостворюючі інвестиції.

Падіння інвестиційної активності до критичного рівня та хронічне недофінансування реального сектора економіки призвели до нагромадження на функціонуючих підприємствах, знецінених інфляцією, морально застарілих і фізично зношених основних засобів виробництва, погіршення їхніх виробничих характеристик, інтенсивного старіння виробничих потужностей і, як наслідок, до різкого падіння конкурентоспроможності вітчизняного виробництва. Особливо чітко це проявилось в сфері АПК.

Масове вибуття основних засобів виробництва, зумовлене значним фізичним і моральним зношенням, і відсутність реальних джерел їхнього відновлення, з одного боку, та необхідність підвищення конкурентоспроможності українських підприємств шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу, реалізації інновацій і використання прогресивних технологій, з другого боку, зумовили необхідність знаходження нових форм фінансування. Тому поряд із традиційними формами фінансування, такими як банківське кредитування, бюджетне фінансування, самофінансування, в Україні виникла (на початку 90-х років) і набула значного поширення така форма фінансування, як лізинг (фінансова оренда), яка найповніше відповідає вимогам науково-технічного прогресу та дозволяє при фінансових труднощах перебороти відчуження від новітніх технологій і сучасного устаткування.

Незважаючи на те, що до 1990-х років в Україні лізинг як форма фінансування практично не використовувався, уже до середини 90-х років Верховна Рада України прийняла ряд постанов, спрямованих на його підтримку і розвиток, зокрема в сфері АПК. На ринку почали з'являтися перші лізингові компанії, засновані фінансово-промисловими групами, регіональними та муніципальними органами виконавчої влади, діяльність яких мала інвестиційну спрямованість.

Законом України «Про інвестиційну діяльність» інвестиції визначаються як «всі види майнових та інтелектуальних цінностей, вкладених в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої утворюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект» [9]. Таке трактування в своїй основі відповідає міжнародному підходу до визначення інвестиційної діяльності як процесу вкладення ресурсів: благ, майнових та інтелектуальних цінностей.

Відповідно до зазначеного Закону до складу майнових й інтелектуальних цінностей, вкладених у підприємницьку діяльність, зокрема, відносять: кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування) та інші матеріальні цінності.

Сукупність зазначених цінностей, що мають обіг на ринку, прийнято відносити до об'єктів інвестиційної діяльності.

Інвестори можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати функції будь-якої інвестиційної діяльності, зокрема в контексті лізингових процесів АПК.

Розвиток інвестиційної діяльності, її активізація прискорили історичний час, коли якісні прояви лізингу, зумовлені його явними перевагами перед іншими засобами інвестицій, повинні були забезпечити кількісні. В Україні така метаморфоза мала місце в 2006 році. Відзначився четвертий квартал: відразу 2500 млн. грн. Стрімке підвищення вартості укладених лізингових угод продовжувалося. У другому кварталі 2007 року цей показник піднявся до рівня 6161,7 млн. грн. (найвищий рівень досягнення). Порівняно з аналогічним показником четвертого кварталу 2006 року вартість угод збільшилася в 2,5 разу.

Слідом за стрімким збільшенням вартості укладених договорів відбулося (правда, з деяким запізненням порівняно із трендом вартості договорів) різке збільшення кількості укладених договорів фінансового лізингу: якщо в третьому кварталі 2007 року їх було 2049, то вже в четвертому кварталі цього ж року – 3248 договорів (найвищий рівень). Потім наступила відносна стабілізація цих двох основних показників розвитку лізингу в Україні: за вартістю договорів протягом третього та четвертого кварталів 2007 року і за кількістю договорів протягом першого, другого та третього кварталів 2008 року. Залишається зазначити, що 2007 рік для українського лізингу був таким собі «золотим періодом», хоча, на жаль, коротким (рис. 1, 2).

У 2008 році тільки за один четвертий квартал кількість укладених договорів зменшилася відразу в два рази – з 2707 до 1346. Істотно зменшилася вартість укладених договорів – майже у 4,5 разу: якщо в четвертому кварталі 2007 року вона становила 4971 млн. грн., то рівно через рік – тільки 1130 млн. грн. Порівняємо вартість договорів за другий квартал 2007 року (6161,7 млн. грн.) з аналогічним показником за четвертий квартал 2008 року (1130 млн. грн.) і отримаємо результат: у 5,5 разу менше.

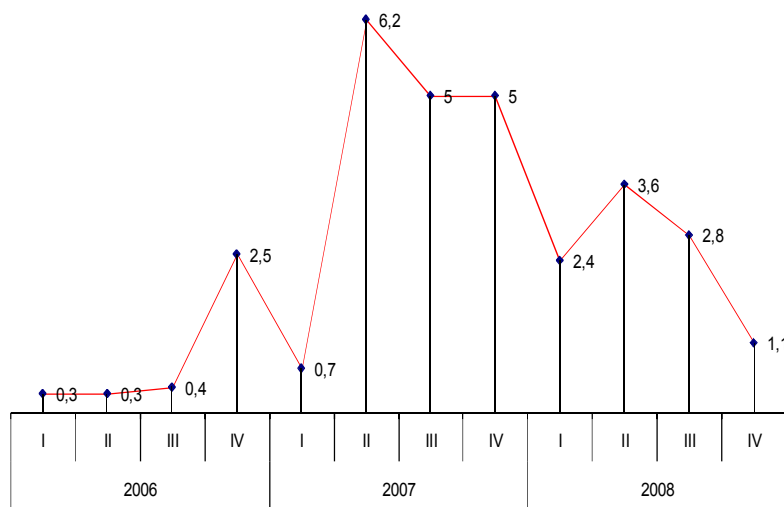

Рис. 1. Вартість лізингових договорів в Україні по кварталах (млрд. грн.)

Значні зниження активності лізингової діяльності, які особливо були помітні в сферах АПК як незадовільні процеси, були зумовлені рядом причин. Для їх з'ясування в роботі було проведено короткий статистичний аналіз наведених показників.

Порівняно з 2007 роком у 2008 році в два рази знизилася середня вартість лізингового договору. Учасники лізингових операцій стали остерігатися великих угод.

Дисперсійний аналіз показав наступні результати. За період з четвертого кварталу 2007 року по третій квартал 2008 року коефіцієнт варіації (відношення середнього квадратичного відхилення до середнього арифметичного) кількості лізингових договорів становив усього 0,02. У цьому періоді учасники лізингу (очевидно, за інерцією, не вірячи в масштаби фінансової кризи) істотно не знижували своєї активності – кількість укладених договорів відзначалася стабільністю.

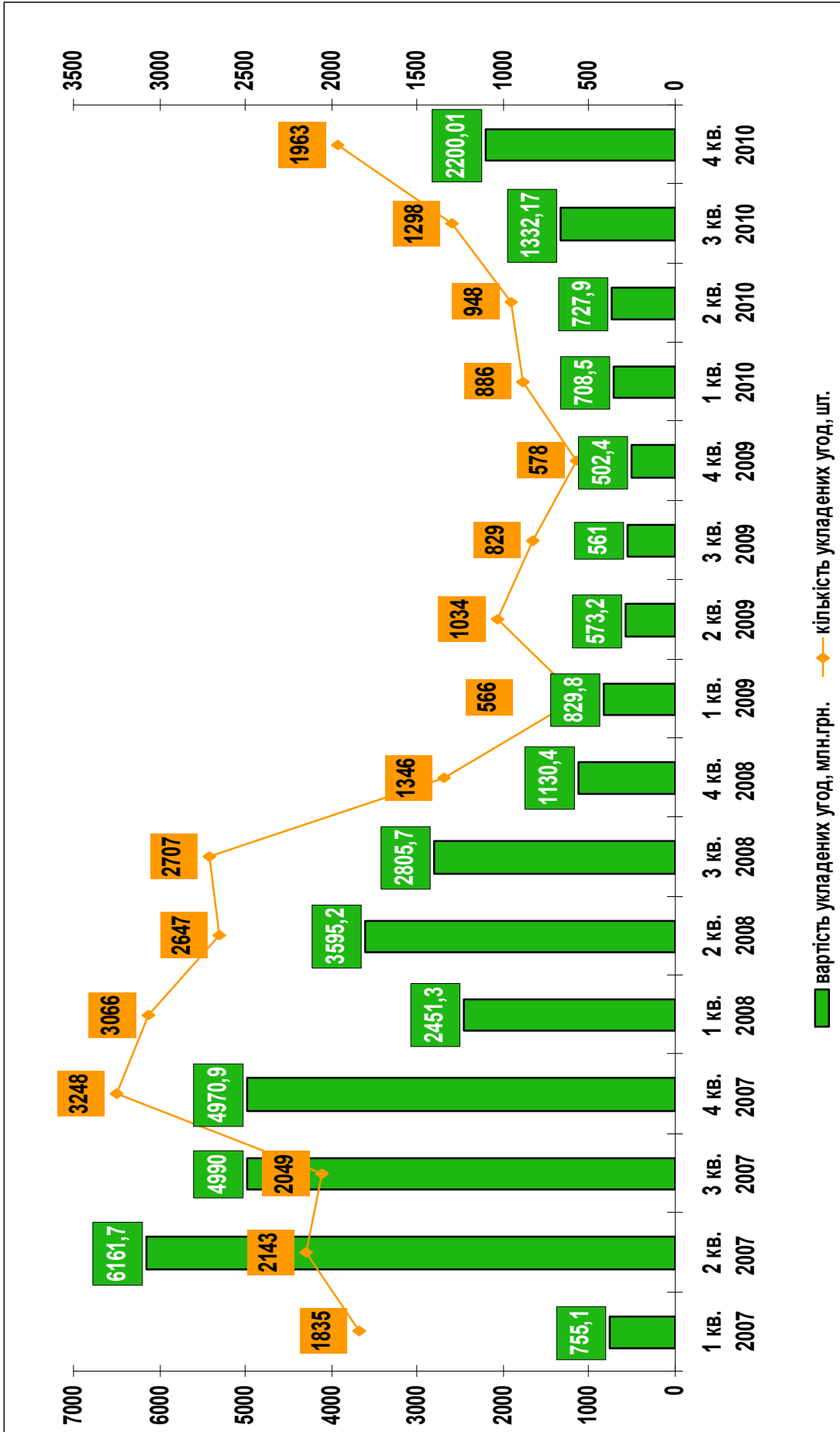

Рис. 2. Кількість і вартість укладених договорів фінансового лізингу поквартально у 2007–2010 рр.

У 2007 році певною стабільністю відзначалася загальна вартість лізингових договорів (коефіцієнт варіації дорівнював 0,1). У 2008 році цей показник піднявся до 0,35, що можна пояснити зменшенням можливості вкладення грошей у лізингові угоди. Якщо ж обчислити коефіцієнт варіації відразу за 12 кварталів трьох років (2006, 2007 і 2008), то можна зафіксувати дуже велике коливання вартості лізингових договорів: коефіцієнт варіації дорівнює 0,78.

В результаті аналізу було отримано кореляційну залежність між рівнем ряду динаміки кількості договорів і рівнем ряду динаміки їхньої вартості протягом восьми кварталів 2007 і 2008 р., значення залежності між ними було незначним (коефіцієнт кореляції становить 0,3), адже на кожен із них впливали інші фактори.

За два аналізовані роки відбулися деякі зміни в кількісному розподілі лізингових договорів з різними строками їхньої дії. Учасники лізингових угод стали більше надавати перевагу договорам зі строком до п'яти років включно. До кінця 2008 року частка договорів зі строком понад п'ять років знизилася з 4,17 до 3,59 %. Довгострокові інвестиції стали більш ризикованими, хоча в країнах Західної Європи частки лізингових угод на два-п'ять років становлять 82,5 %, а від п'яти до десяти років – 7 %.

Позитивні тенденції на лізинговому ринку України були значною мірою зумовлені ендогенними факторами лізингу, найбільш ефективного виду майнового наймання. Позитивно позначилися екзогенні фактори, насамперед, розвиток фінансових ринків України, доступність до кредитних ресурсів, особливо в 2007 році та на початку 2008 року. Не можна також нехтувати зростанням поінформованості про лізинг серед широкої громадськості та державних службовців.

Стан різко погіршився у зв'язку зі світовою фінансовою кризою, зниженням платоспроможності підприємств, припиненням інвестиційних проектів, з політичною та економічною нестабільністю. Різко погіршився доступ до кредитних ресурсів, але ж вони є основним джерелом фінансування лізингових операцій. У короткостроковій перспективі їхні вимушені заходи – посилити вимоги до фінансового становища потенційних лізингоодержувачів, вибірково орієнтуватися на клієнтів з позитивною кредитною історією. Щоб вижити, лізингові компанії змушені будуть підвищити контроль над дебіторською заборгованістю.

Підсумовуючи, можна сказати, що всього за півтора роки наш лізинг пізнав стрімкий злет і несподіване падіння. Непередбаченими виявилися збої у виконанні учасниками лізингу укладених угод. Залишалось сподіватися на те, що підприємства для того, аби продовжити діяльність в умовах нестабільної економіки (скорочення постачання сировини, високі ціни на енергоносії, скорочення попиту на готову продукцію, труднощі в отриманні кредиту тощо), виявлять зацікавленість у купівлі високотехнологічного обладнання, а саме це готовий запропонувати їм лізинг, особливо в сільськогосподарському виробництві АПК.

Характеристика стану та динаміка лізингової діяльності в такій важливій і найбільш сприятливій для лізингових операцій сфері, як АПК свідчить про недостатній рівень розвитку та активності. Функціонування та розвиток агропромислового виробництва тісно пов'язані з його техніко-технологічним забезпеченням, незадовільний рівень якого зумовив різке погіршення платоспроможності сільськогосподарських виробників. Зниження ресурсного потенціалу обумовило зменшення виробництва сільськогосподарської продукції, знизило темпи оновлення сільськогосподарської техніки. За останні роки капітальні вкладення в АПК країни зменшилися на 40 %, а рівень забезпеченості більшості сільськогосподарських підприємств матеріально-технічними засобами становить половину від потреб.

За роки реформування економіки країни обсяги придбання сільськогосподарськими товаровиробниками тракторів зменшилися в 15 раз, зернозбиральних комбайнів – у 14, вантажних автомобілів – у 12 раз. Більшість сільськогосподарських товаровиробників відчуває нестачу коштів для придбання необхідної техніки. Темпи розвитку лізингових операцій потребують пошуку джерел інвестування агровиробників і розширення поля лізингових процесів. Аналіз свідчить, що позитивні зміни є, та динаміка їх поки що незадовільна.

Їхні бажання та активізація діяльності дали свої результати. 2010 рік характеризується зростанням дієвості лізингових операцій. Про початок підйому вітчизняного лізингу свідчать цифри. Так, кількість укладених в Україні договорів лізингу за 2010 рік порівняно з 2009 роком збільшилася на 2088 (на 69 %) і становила 5095 договорів (табл. 1).

У вартісному вираженні обсяг укладених лізингових угод у 2010 році порівняно з попереднім роком збільшився майже вдвічі і становив 4,97 млрд. грн.

Кількість укладених договорів лізингу за чотири квартали порівняно з аналогічним періодом минулого року збільшилася майже втричі і становила 1963 договори.

Таблиця 1

Тенденції розвитку лізингу в сфері АПК*

	2000		2005		2007		2009		2010		2011	
	Кіл-ть угод	Обсяги лізингу	Кіл-ть угод	Обсяги лізингу	Кіл-ть угод	Обсяги лізингу	Кіл-ть угод	Обсяги лізингу	Кіл-ть угод	Обсяги лізингу	Кіл-ть угод	Обсяги лізингу
Кількість укладених лізингових угод	1133	30021	597	160969	694	246701	517	185086	496	351151	168	306253
в тому числі												
а) в галузі рослинництва	133	30021	567	148748	632	184161	467	157108	422	137145	139	190344
із них на впровадження новітніх технологій:												
- обробітку ґрунту	88	7782	426	72957	543	84147	376	99057	356	91548	93	60874
- догляду за посівами	7	201	22	1045	20	1220	11	827	17	3459		
- збирання врожаю	38	22037	119	74745	69	98793	80	57223	49	42137	46	129469
б) в галузі тваринництва			9	4245	19	46386	28	20547	52	172848	26	112985
із них на придбання:												
- маточного поголів'я					7	25430	1	3116	2	8100	2	6783
- продуктивної худоби			1	247	8	19323	2	2041	9	66513	3	8786
- засобів механізації та автоматизації виробничих процесів			8	3997	4	1632	25	15389	41	98234	21	97415
в) на модернізацію підприємств переробної промисловості			7	6033	4	795	4	2596	6	22392		
г) інше			14	1942	39	15357	18	4833	16	18765	3	2923

*Джерело: За даними Мінагрополітики України

Висновки. Детальніший аналіз ситуації в лізинговій діяльності дозволив у роботі визначити фактори підйому лізингу в Україні, до яких відноситься:

- реалістичніша економічна політика нового керівництва країною;
- стабілізація грошово-кредитної системи;
- постійно існуючі переваги лізингу, які виявляють себе в умовах конкурентного ринку засобів із забезпечення інвестицій та інновацій;
- усвідомлення керівниками лізингових компаній непередбачування мінливостей і ризиків фінансових криз, які притаманні ринковій економіці.

Врахування їх у лізинговій діяльності забезпечить її ефективність, зокрема, це чітко відобразиться в такій важливій сфері, як АПК.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 11 грудня 2003 р. // ВВР України. – 2004. – № 15. – Ст. 231.
2. Основы отраслевых технологий и организации производства : учебник для вузов / [Аносов Ю. Н., Бекренев Л. Л., Дурнев В. Д. и др.]. – СПб : Политехника, 2002.
3. Леонтьев В. В. Межотраслевая экономика / В. В. Леонтьев ; пер. с англ. ; предисл. и научн. ред. А. Г. Гранберг. – М., 1977.
4. Янковский К. П. Организация инвестиционной и инновационной деятельности : учеб. пособие / К. П. Янковский, И. Ф. Мухарь. – СПб. : Питер, 2001.
5. Энциклопедия финансового риск-менеджмента / [под ред. А. А. Лобанова и А. В. Чугунова]. – М. : Альпина Паблицер, 2003.
6. Шумпетер И. Теория экономического развития / И. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 586 с.
7. Dr. Diter S. Koreimann. Management. – R. Oldenburg Verlag, München Wien, 1988.
8. Уткин Э. А. Стратегический менеджмент: способы выживания российских банков / Э. А. Уткин. – М. : ФЭП, 1996.
9. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. // ВВР України. – 1991. – № 47. – Ст. 647.

References

1. The Law of Ukraine «On financial leasing» from December, 11, 2003 (2004). *VVR Ukrai'ny*, (15), art. 231.
2. Anosov, Ju. N., Bekrenev, L. L., Durnev, V. D. et al. (2002) Fundamentals of branch technologies and organization of production. St Petersburg: Politehnika.
3. Leont'ev, V. V. (1977) Interbranch economy. In: A. G. Granberg (Ed.). Moscow.
4. Jankovskij, K. P. and Muhar', I. F. (2001) Organization of investment and innovation activity. St. Petersburg: Piter.
5. Encyclopaedia of financial risk-management (2003). In: A. A. Lobanov and A. V. Chugunov (Eds). Moscow: Al'pina Publisher.
6. Shumpeter, I. (1982) The theory of economic development. Moscow: Progress, 586 p.
7. Dr. Diter S. Koreimann (1988) Management. R. Oldenburg Verlag, München Wien.
8. Utkin, E. A. (1996) Strategic management: the ways for Russian banks to survive. Moscow: FEP.
9. The Law of Ukraine «On investment activity» from September, 18, 1991 (1991). *VVR Ukrai'ny*, (47), art. 647.

Iryna Cherevan

STRUCTURAL AND DIAGNOSTIC CHARACTERISTIC AND PARAMETRIC EVALUATION OF LEASING

In the article structural and diagnostic characteristic and parametric evaluation of leasing are considered. A detailed analysis of the situation in leasing activity is made. This analysis has allowed to determine the following factors for leasing development in Ukraine: more realistic economic policy of new government, stabilization of monetary policy, existing leasing advantages which become apparent in the conditions of competitive market of means to provide investment and innovation, the understanding of changeability and risks of financial crises which are inherent to market economy by the managers of leasing companies. Taking these factors into account in leasing activity will ensure its efficiency.

Keywords: production facilities, intensity, investment, deficit, barter, liquid money.

Рецензенти: Р. В. Манн, д.е.н., професор, Черкаський державний технологічний університет; В. О. Шпильова, д.е.н., доцент, зав. кафедри економіки та менеджменту Черкаської філії ПВНЗ «Європейський університет».